

Голич Наталія
доктор філософії з економіки
викладач економічних дисциплін
Відокремлений структурний підрозділ «Гусятинський фаховий коледж
Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя»
смт. Гусятин, Україна
Nataliia Holych
PhD (Economics)
Teacher of Economic disciplines
Husiatyn applied college Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Husyatin, Ukraine

КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ CONCEPTUAL ASPECTS OF SMALL BUSINESS ECONOMIC SECURITY

Формування економічної безпеки України є досить актуальним питанням, адже завдяки вигідному географічному положенню до держави завжди виникав підвищений інтерес з боку закордонних країн. Однак через невизначеність і відсутність власних перспективних планів розбудови економіки, Україна завжди виступала на світовій арені як економічно залежна держава. В таких умовах дуже складно і водночас важливо контролювати державну економічну безпеку через її головні прояви. Вважаємо, що таким ключовим елементом є підприємницький сектор, зокрема малий бізнес. Тому, для забезпечення стабільної й найбільш ефективної діяльності та високого потенціалу подальшого розвитку країни першочерговим завданням виступає контроль економічної безпеки саме малого бізнесу.

Сьогодні підприємства малого бізнесу є основою економіки України, їхню структуроутворюючу роль неможливо переоцінити. Вона проявляється в тому, що завдяки таким підприємствам відбувається:

- поглинання надлишкової робочої сили та створення нових робочих місць, що сприяє ефективному розв'язанню проблем зайнятості й безробіття, насамперед у кризові періоди;
- насичення споживчого ринку якісними товарами та послугами, задоволення індивідуального попиту та стимулювання сукупного попиту в цілому;
- розширення бази оподаткування для державного та місцевого бюджетів;
- швидке реагування на зміни ринкової кон'юнктури, зростання гнучкості та динамізму;
- підвищення рівня добробуту населення та скорочення бідності;
- формування підприємницького прошарку як основи середнього класу;
- пом'якшення соціальної напруги у суспільстві, демократизація ринкових відносин, забезпечення соціально-економічної та політичної стабільності;
- надання сучасній економіці конкурентного характеру й послаблення монопольних тенденцій тощо [1].

Підприємства малого бізнесу є найбільш ефективною формою ведення господарської діяльності в країні, про, що свідчать останні дані Державної служби статистики України [2] (рис. 1). Тому, відповідно, суб'єкти господарювання потребують й найбільшої державної підтримки для забезпечення економічної безпеки.

Аналізуючи рисунок 1 бачимо, що протягом досліджуваного періоду, зокрема до порушення макроекономічної стабільності внаслідок поширення пандемії COVID-19, зберігається незначна, однак позитивна тенденція розвитку кількості малих підприємств.

Рис. 1. Динаміка кількості малих підприємств в Україні (2010-2020 рр.)

Примітка: джерело [2]

Актуалізація вивчення в останні роки поняття «економічної безпеки малих підприємств» як на теоретичному, так і на практичному рівнях зумовлена процесами, що відбуваються у середовищі їхньої діяльності:

- мінливість зовнішнього та внутрішнього середовища діяльності підприємства малого бізнесу суттєво пришвидшилася, підприємства не встигають пристосовуватися до змін, усвідомити їх настання, оцінити наслідки та сформуванати свою лінію поведінки;
- невизначеність зовнішнього та внутрішнього середовища діяльності підприємства провокує зменшення періоду прогнозованості, характеру, масштабу та наслідків різних процесів;
- недостатня кваліфікація працівників малих підприємств спричиняє недосконалу оцінку характеру змін у середовищі їхньої діяльності та, відповідно, прийняття неправильних рішень щодо діяльності підприємства за нових умов;
- недосконалість законодавства, яке регулює відносини у сфері підприємництва призводить до розвитку «нелегального» бізнесу;
- недосконалість судової та правоохоронної системи в державі;
- криміналізація бізнесу, що зумовлює високий рівень злочинності, налагоджені кримінальні зв'язки, які формують умови для поширення економічної злочинності та іншої протиправної діяльності.

Враховуючи значення малого бізнесу в економіці держави, можна говорити, що безпечне підприємницьке середовище – це основа соціально-економічного розвитку країни, а тому саме на його створення та підтримання має спрямовуватися значна увага. Держава та бізнес – це два союзники, які повинні об'єднуватися для створення заможної та успішної країни. Органи державної влади на основі вивчення закордонного досвіду провідних країн світу можуть створити власну концепцію економічної безпеки України, яка буде направлена на досягнення стійкого та ефективного розвитку економіки.

Перелік використаних джерел:

1. Красота О.В., Кір'єв І.С. Особливості розвитку малого підприємництва в умовах порушення макроекономічної стабільності. *Електронне фахове видання «Ефективна економіка»*. 2021. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=8&w=%D0%9E.+%D0%92.+%D0%9A%D1%80%D0%B0%D1%81%D0%BE%D1%82%D0%B0>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>